

ANALÝZA

17. 5. 2023

Zaměstnanost žen rostla

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil – 1. čtvrtletí 2023

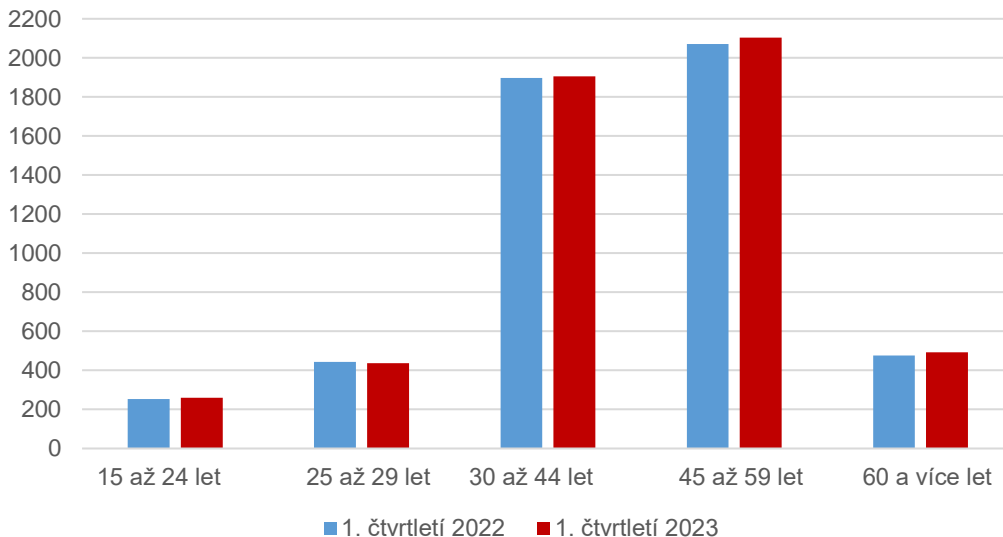
Celková zaměstnanost meziročně vzrostla o 55,3 tis. osob. Počet nezaměstnaných osob podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) vzrostl o 21,8 tis. a počet ekonomicky neaktivních 15letých a starších se snížil o 56,8 tis.

Zaměstnanost

Průměrný počet zaměstnaných, očištěný od sezónních vlivů, v 1. čtvrtletí 2023 proti 4. čtvrtletí 2022 klesl o 4,0 tis. osob.

Počet pracujících ve věku 15 a více let meziročně vzrostl o 55,3 tis., tj. o 1,1 % na 5 198,0 tis. Za tímto nárůstem stojí především přírůstek pracujících žen. Jejich počet je meziročně vyšší o 59,7 tis. Výrazně se zvýšil počet pracujících ve věku 45 a více let, jichž přibýlo 49,6 tis.

Graf 1: Počet pracujících v NH a jejich struktura podle věkových skupin (v tis.).

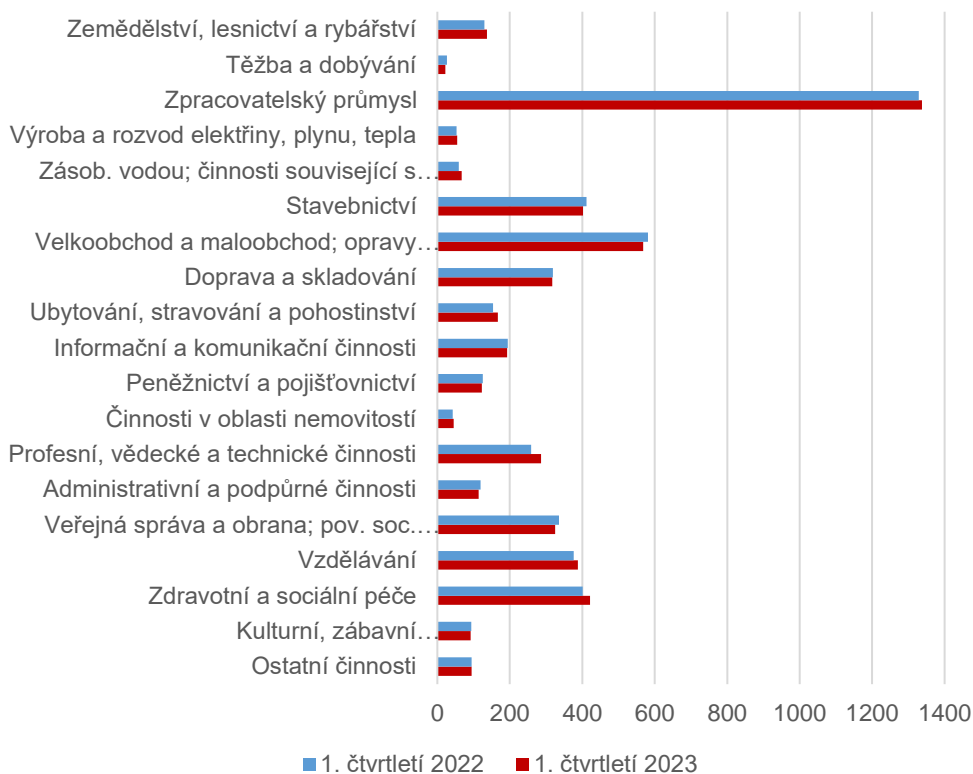
Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Počet **zaměstnanců** vzrostl o 21,1 tis. osob. **Počet podnikatelů** (sebezaměstnaných bez neplacených rodinných příslušníků) se zvýšil o 46,0 tis. Za celkovým nárůstem stojí zvýšení počtu **podnikatelů bez zaměstnanců** (pracujících na vlastní účet), a to o 50,4 tis. Úbytek **podnikatelů se zaměstnanci** (zaměstnavatelů) o 4,4 tis. nebyl významný.

ANALÝZA

Vývoj zaměstnanosti v jednotlivých odvětvových sekcích byl podle údajů za 1. čtvrtletí 2023 v ČR rozdílný¹⁾. V **primárním sektoru** zemědělství, lesnictví a rybářství počet pracujících meziročně vzrostl o 6,5 tis. na 136,8 tis. V **sekundárním sektoru** průmyslu a stavebnictví nenastala významná změna v počtu pracujících, jejich počet stoupl o 5,1 tis. na 1 884,8 tis. V **terciárním sektoru** služeb celková zaměstnanost meziročně stoupla o 40,5 tis. na 3 173,2 tis. V tomto sektoru se zvýšil zejména počet pracujících osob v sekci profesní, vědecké a technické činnosti o 27,9 tis. a dále také v sekci zdravotní a sociální péče o 20,3 tis. osob. Některé sekce naopak zaznamenaly pokles počtu pracujících osob, ve velkoobchodu a maloobchodu počet pracujících klesl o 13,0 tis. osob.

Graf 2: Počet pracujících v národním hospodářství dle odvětví (v tis.)

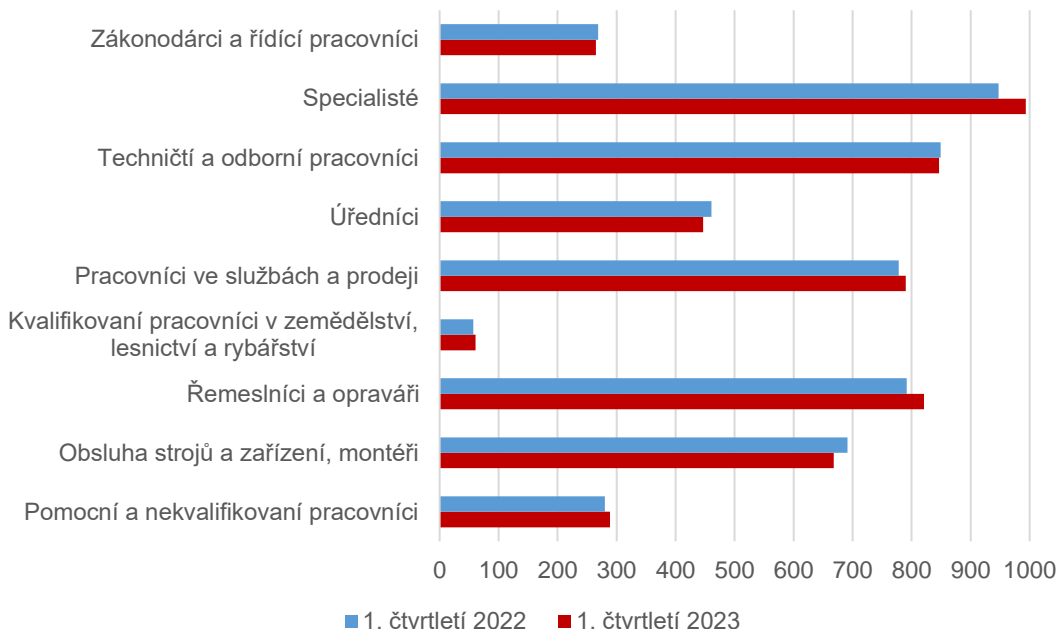
Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Souběžně se změnami v odvětvové struktuře proběhly změny v profesní skladbě pracujících. **Podle Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO** se nejvíce zvýšil počet pracujících v hlavní třídě specialisté (o 46,0 tis.) a ve třídě řemeslníci a opraváři (o 29,6 tis.). Naopak k největšímu poklesu došlo ve třídě obsluha strojů a zařízení, montéři (o 23,8 tis.).

¹⁾ Údaje za odvětvové sekce mohou být ovlivněny metodikou Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Šetření pokrývá pouze osoby bydlící v bytech; nejsou zjišťovány údaje za osoby v hromadných ubytovacích zařízeních, ve kterých jsou často ubytováni cizí státní příslušníci.

ANALÝZA

Graf 3: Počet pracujících v národním hospodářství dle klasifikace zaměstnání (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

S těmito změnami ve struktuře zaměstnanosti souvisí i trend vývoje počtu pracujících podle dosaženého stupně vzdělání. K největšímu nárůstu došlo u pracujících s **terciárním vzděláním**, o 31,8 tis. na 1 417,4 tis. Počet pracujících se **středním vzděláním s maturitou** klesl o 13,8 tis. na 1 885,8 tis. osob. Zaměstnaných se **středním vzděláním bez maturity** přibýlo o 17,8 tis. na 1 663,0 tis. a počet pracujících se **základním vzděláním** vzrostl o 20,3 tis. na 231,1 tis. osob.

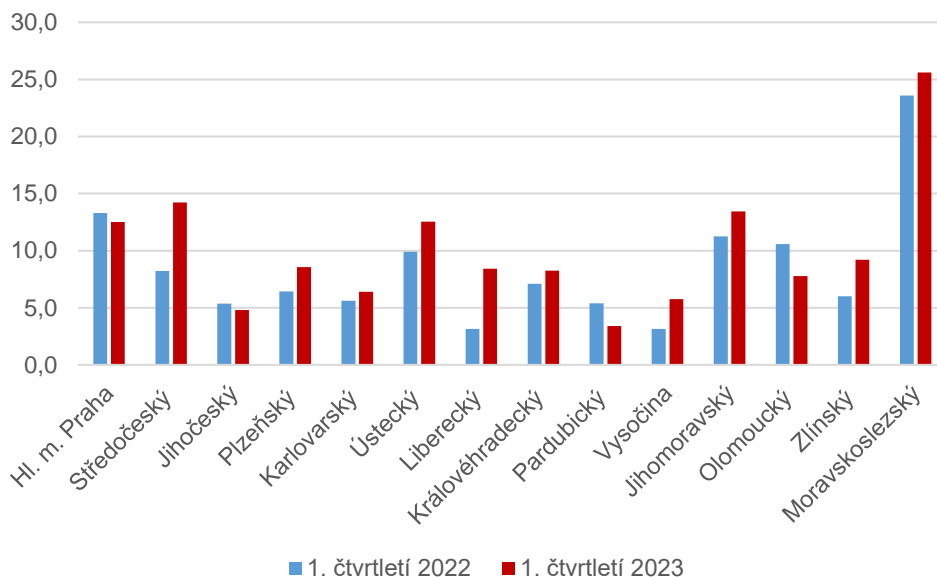
Míra zaměstnanosti (podíl počtu pracujících osob ve skupině 15–64letých) se v 1. čtvrtletí 2023 v porovnání se stejným obdobím minulého roku zvýšila o 0,6 p. b. na 75,6 %. U mužů se snížila o 0,3 p. b. na 81,6 %, u žen vzrostla o 1,6 p. b. na 69,4 %.

ANALÝZA

Nezaměstnanost

Průměrný počet nezaměstnaných osob podle metodiky ILO²⁾, očištěný od sezónních vlivů, v 1. čtvrtletí 2023 v porovnání se 4. čtvrtletím 2022 vzrostl o 30,1 tis.

Graf 4: Počet nezaměstnaných v krajích ČR (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

V celkovém **počtu nezaměstnaných** ve věku 15 a více let meziročně došlo k nárůstu. Počet nezaměstnaných stoupl o 21,8 tis. na 140,9 tis. osob. Konkrétně se jednalo především o nárůst nezaměstnaných mužů o 14,1 tis. na 67,9 tis. Počet nezaměstnaných žen vzrostl o 7,7 tis. na 73,0 tis.

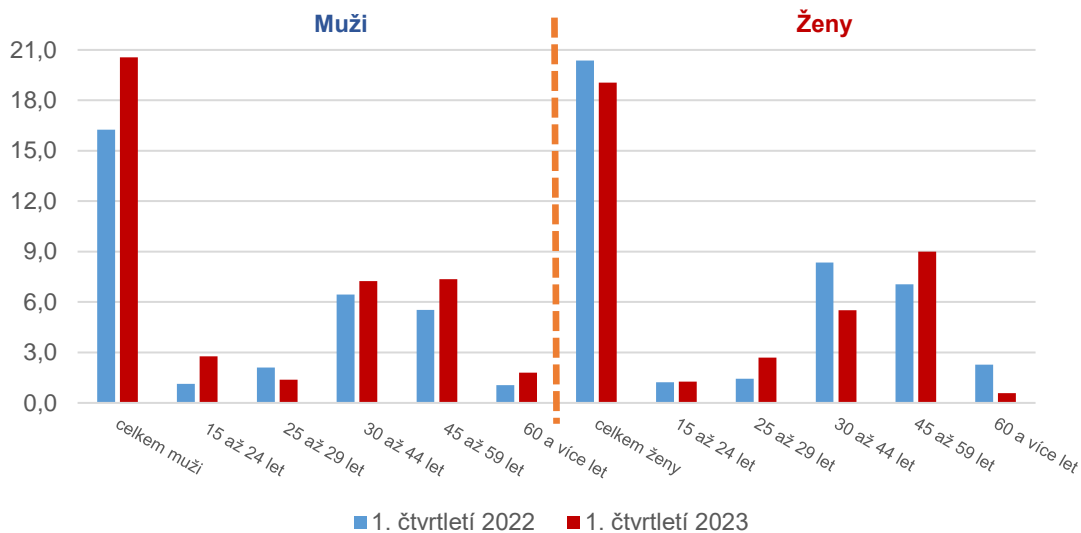
Nejvíce nezaměstnaných přibýlo ve Středočeském kraji (o 6,0 tis.) a v Libereckém kraji (o 5,3 tis.).

Přibýlo i **nezaměstnaných jeden rok a déle**, u nichž se meziročně celkově počet zvýšil o 3,0 tis. a dosáhl 39,6 tis. osob. Významný je ale rozdíl mezi muži a ženami. Zatímco dlouhodobě nezaměstnaných mužů meziročně přibýlo, dlouhodobě nezaměstnaných žen v 1. čtvrtletí 2023 bylo proti stejnému období roku 2022 méně.

²⁾ Za **nezaměstnané** jsou podle definice ILO považovány osoby, které v referenčním období neměly žádné zaměstnání, neodpracovaly ani jednu hodinu za mzdu nebo odměnu a aktivně hledaly práci, do které by byly schopny nastoupit nejpozději do dvou týdnů. Tato metodika je jednotná pro všechny členské země EU a poskytuje mezinárodně srovnatelné údaje. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že definice nezaměstnaných podle ILO se liší od definice uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce Ministerstva práce a sociálních věcí.

ANALÝZA

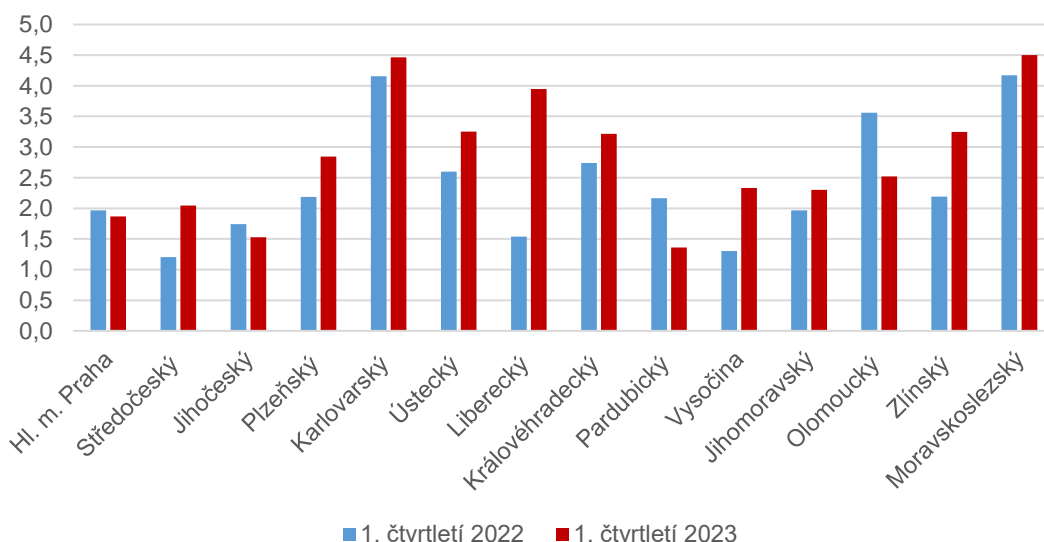
Graf 5: Počet dlouhodobě nezaměstnaných (1 rok a více) a jejich věková struktura (v tis.)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Obecná míra nezaměstnanosti podle definice ILO ve věkové skupině 15–64letých (podíl nezaměstnaných na pracovní síle, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) se meziročně zvýšila o 0,4 p.b. Míra nezaměstnanosti v 1. čtvrtletí roku 2023 byla 2,7 % a ve stejném období předchozího roku činila 2,3 %.

Graf 6: Míra nezaměstnanosti 15–64letých v krajích ČR (v %)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

ANALÝZA

Z **regionálního pohledu** byla obecná míra nezaměstnanosti 15–64letých nejvyšší v Moravskoslezském (4,5 %), Karlovarském (4,5 %) a v Libereckém kraji (3,9 %). Nejvíce míra nezaměstnanosti meziročně klesla v kraji Olomouckém (o 1 p. b. na 2,5 %). Nejnižší míru nezaměstnanosti v rámci Česka měl kraj Pardubický (1,4 %).

Ekonomická neaktivita

Počet osob ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let byl meziročně nižší o 56,8 tis. a rovnal se hodnotě 3 504,7 tis. Neaktivních žen ubylo o 58,7 tis., neaktivních mužů bylo o 2,0 tis. více než před rokem. Počet všech ekonomicky neaktivních včetně dětí do 15 let klesl o 60,5 tis. na 5194,4 tis.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. V 1. čtvrtletí roku 2023 činil jejich počet 74,0 tis. osob, tj. o 7 tis. více než ve stejném období roku 2022. Relativně vysoký je počet osob, které by chtěly pracovat, ale nemohou ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 16,4 tis. osob.

Poznámka:

Přepočet na stejnou strukturu obyvatelstva

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) se provádí ve vybraných bytových domácnostech. V rámci šetření nejsou zahrnuta hromadná ubytovací zařízení. Výsledky jsou váženy a dopočítávány na údaje demografické statistiky. K přepočtu dat za 1. čtvrtletí roku 2022 a roku 2023 byly použity populační váhy na základě výsledků [Sčítání lidu, domů a bytů 2021](#).

Autoři:

Ing. Marta Petráňová, tel.: 274 054 357, e-mail: marta.petranova@czso.cz

Ing. Gabriela Stražilová, tel.: 567 109 071, e-mail: gabriela.strasilova@czso.cz

Oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí